

Anlatıcı (Orhan Kemal'in "Baba Evi" adlı Romanı) Duygusal

Karakter Çocukluk dönemini haylazlık ederek, çeşitli yaramazlıklarla geçiren anlatıcı, okul hayatıyla ilgilenmeyerek babasını kızdırır ve şiddet görür. Kafasına göre istediği zaman merhametli istediği zaman da bencil olan anlatıcı değişken bir karaktere sahiptir. Babasından ve çevresinden korktuğu için yapmak istediği şeyleri yapamaz. Kurnazca yalanlar söyleyerek babasının kendisine kızmasını önlemeye çalışır. Yoksulluk içinde yaşayan ailesinin zor durumlarına rağmen, Beyrut'ta onları tek başına bırakarak gider. Anlatıcı kahraman, kendi hayatını yaşamak ve özgür hissetmek için sorumluluklardan kaçmayı tercih eder, geleceğine karşı endişeli bir tavır içindedir.

Aktiviteler Anlatıcı söz dinlemediği için her yanlısında babası tarafından dövülür. Özgürlüğünü kısıtladığı için okul gibi bir kuruma bağlanmak istemez. Akli fikri aylaklıkta olduğu için, edindiği arkadaşları ile futbol oynama peşindedir. Arada arkadaşları ile Ahmet Efendi'nin kahvesine giderler. Lokantada iş başı yaptığı dönemde akşamları balığa giderek yemeğini çıkartmaya, babasına karşı savunma halinde olmaya, evden uzaklaşmaya çalışır. Sürekli kendini aç hisseder, yemeklerde gözü kalır.

ÖRNEK ANILAR

Haylaz Anlatıcının okumakta pek gözü yoktur, hocası medresede ders verirken dinlemek yerine türlü türlü haylazlıklar yaparak ciddiyetten uzak bir tavır sergiler. Kendisi çöpçü olmayı arzulaması babasında ters etki yapar ve zorla cüz öğrenmesi için oğlunu eğitime yollar. Aklındaki gibi rahat yaşamak isteyen anlatıcı dış dünyanın gerçekleri ve olması gerekenleri ile ilgilenmek istemez; "Önlerimizde cüzlerimiz, hoca içimizden rastgele birini okuturken, biz sinek avlar, kıçına kâğıt takıp bırakırdık."

Kurnaz Naciye adında bir kadına hava atmaya çalışırken, kardeşi Niyazi tarafından her fırsatta fiyakasını alaşağı edilir. Bu duruma içlenen anlatıcı, kardeşinin işe gelmesini istemez. Fakat babasına durumu bu şekilde anlatacak olursa kendisini döveceğini bildiği için masum bir yalanla annesinin aklına girerek kardeşini işinden eder; "Kafamda simsek çaktı. Annemi bir kenara çektim: - Niyazi çok yoruluyor lokantada, terliyor, kendini üsütüyor, dedim, zaten zayıf... Siz onu göndermeseniz fena olmaz... Annem: - iyi ama evlâdım, dedi, bu sefer bütün isler sana yüklenecek! - Zararı yok... dedim, kardeşim hasta olmasın da..."

Bencil Sırf çevresi kendi hakkında kötü düşünmesin diye babamın hastalığına ağlayan insanlar arasında gözüne tükürük sürer. Babasının hastalığına üzülme yerine hala kendini düşünen anlatıcı, tüm hisleri ile kendine odaklanır. Kendisini ancak böyle koruyacağına inanır; "Bana gelince, ben, belki onlardan daha çok şeyler hissettiğim halde, dimdik dikiliyor, ağlamak istiyordum, elimden gelmiyordu. Ağlamayı kendime yakıştıramıyordum... Çocukça sayıyordum ama böyle bir manzara karşısında, herkes hıçkırırken kazık gibi dikilmenin de yersizliğini idrak etmiyor değilim. Başımı öbür tarafa çevirip gözlerime tükürük sürdüm. Böyle yapmasaydım, gene taş kalpli diyeceklerdi..."

Bağımsız Baskın baba karakteri ve tüm aile birlikte yaşamanın verdiği içe sinikliğinin yanında annesinin de kendinden yana olmayışı ile kendi mücadelesini vermeye başlayan anlatıcı git gide yalnızlaşmaya başlar. Ondaki yalnızlık duygusu kendisini bağımsızlığına düşkün bir hale getirir; "İnmeler indirecektim... Bir türlü doyamadığım "hürriyet" imin üstüne sünger çekmek lâzım geliyordu. Elveda mavi gökler, elveda seker kamışçıları, elveda çikolatacılar, futbol arkadaşlarım, tozlu arsalar elveda! Elveda cin Memet! Kediler, tozlu köpekler, serçe kuşları, yarasalar, Ulu cami, saathane, siptilli pazarı... Hepinize elveda!"

Çekinik/Korkak İnsanların hakkında kötü düşüncelerini istemez, özellikle de babasının. Babasından korkar ve yapmak istediği çoğu şeye cesaret edemez, insanları alttan alır. Bu nedenle her ne kadar işi bırakıp kendi hayatını yaşamak istese de buna cesaret edemez, çoğu söylemek istediği şey dahi içinde kalır; "Bu iş, iri kıyım insanların harcıydı, şüphesiz. Fakat böyle bir şey hissettirirsem, "Mademki bu işi yapamıyorsun, o halde başka isimiz yok!" derler de yol verirler diye ödüm kopardı. Şayet böyle bir şey olsa da işimden atılırsam, evde gene bütün itibarımın kırılacağını, babamın acı sözleriyle iğneli, bakışlarına tahammüle mecbur olacağımı düşünür, kolun bütün acılarına katlanırdım."

İçe kapanık Başlarda asi olan anlatıcı büyüdükçe içe kapanmaya başlar. Memleketini ve arkadaşlarını özleyen anlatıcı, gün geçtikçe daha mutsuz olmaya başlar. Duygu dünyasında çatışmalar yaşaması içe kapanmasına neden olur; "Eve asık yüze giriyor, kimseyle konuşmuyor, sorarlarsa zoraki cevaplar veriyor, daha çok kendi kendimle hasbihallerde bulunuyordum ve bundan adamakıllı zevk almaya başlamıştım."

Sorumsuz Evin en büyüğü olan anlatıcının babası hastalanınca evin yükünün kendisine kalmasından çekinir. Babası hayatta iken bile yiyecek ihtiyaçlarını zor karşılarlar. Normalde çalıştığı için evin geçiminin büyük bölümü kendisindedir, lakin o hala tek başına memleket arkadaşlarının yanına dönme derindedir; "İşime gidip geliyorum, lakin her şeyden soğumuştum. Dördüncü haftalığımlı alırken, patron her zamandan daha

sert, bir şeyler söyledi, anladım ki, işime son veriliyor! Umurumda bile değildi... Babamın canı sıkılmıştı, annem...”

Hayalperest Memlekete döneceği, eski dostlarıyla eğleneceği, babasının onu rahatsız etmeyeceği ve çalışmak zorunda kalmayacağı günlerin hayali ile yaşayan anlatıcı, sık sık düşünür; “Arkadan, başlardı hayaller... Memlekete dönmüşüm. Kulüplerden birine girmişim. O haftaki maçta ben de oynayacağım... Nihayet maç günü... Sırtımda yepyeni formam, pırıl pırıl futbol ayakkaplarım... Bu maç çok mühimdir nedense... Bu maçı mutlaka kazanmamız lâzım... Herkesin gözü bende. Takımımız alkışlar arasında sahaya çıkarken, umumî kaptan, beni bir kenara çeker, “Aman” der,” aman... Bütün ümitlerimiz sende!” Aldırmayın, gibilerden sahaya fırlarım...”

Endişeli Etrafında olup biteni anlamlandırmaya çalışan anlatıcı, insanların kaçışmasından, top seslerinden, yaşanan savaş durumundan, kuşların uçuşmasından dolayı endişelidir. Şehirler ve göçlere nasıl bakacağını bilemez; “Düşman! Düşman nasıl şeydi? Niçin geliyordu? Biz niçin kaçıyorduk? Bu toplar ne biçim şeylerdi? Birden, “Tren geliyor!” diye bağrışmalar oldu. Herkesin baktığı tarafa baktım. Ufkun orada simsiyah, kucak kucak dumanlar... Telgraf tellerindeki kuşlar silkindiler, başlarını omuzları arasından çıkarıp, gelen trene baktılar.”